

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naši uradi pa slovenski jezik.

(Konec.)

Lehko se ugame, kam se človeku pri takem porazumljevanju nagne sočutje, k uradniku čisto gotovo ne, saj najdeš njegovi nevednosti težko izgovor, zagovora pa bi mu še z lučjo o belem dnevu ne našel. Le čudimo se toraj drznosti, s katero še zmerom silijo ljudje v naše kraje — ljudje, katerim pač diši naš kruh, a mrzi jim do jezika, ki ga govori ogromna večina ljudstva po naših krajih.

Gola resnica je tedaj, kar je dr. Rieger bil tovnjej v državnem zboru izrekel: „Stotine, pravi, mladih ljudi se vzprejema leto za letom v državne službe pa se nič ne marajo učiti drugega državnega jezika, a je jim ga vseskozi pri njih službi treba. Iz tega izvira pa potlej brezkončna smola v Avstriji in večni prepiri.“

Veliko je v tem pač tudi nemški liberalizem kriv, naše dni so ga mladi ljudje vsi polni in mu toraj le radi verjamejo, kedar jim po svojih glasilih in to skoraj dan na dan zagotavlja, da se pri nas govori le malo slovenski, in da vse le bolj na nemško cika, Slovenci pa so le še po farovžih in po nekaterih vaseh, k večjemu se tem še pritakne kak nemirni učitelj. Če človek take reči vsak dan bere, zgine mu pač lahko iz spomina, kar se je še na gimnaziji bil o številu Slovencev učil, in do trdnega je prepričan, da še le njega tam manjka pa bo že tudi zadnjega Slovenca konec.

Radi pripoznamo, da ne pridejo vsi tako nevedni gledé slovenskih krajev k nam, toliko pa je skoraj gotovo, da je onih velika večina. Kaj čejo pa potlej pri nas? Kmalu vidijo, da je še Slovencev le več, kakor so si jih domišljevali, in so toraj nejevoljni, saj čutijo sami, da niso prav za te kraje, a nazaj v svoje kraje prositi, to ne gre tako lahko in čemu bi potlej Nemci bili? To se ve, da niso sami krivi, da ne zastopijo Slovencev, narobe slovenski kmet je butelj, ker še nemški ne zna, da bi se z njimi,

s tacimi gospodi Nemci sporazumel. Resnica, iz tega izvira vsa brezkončna smola v Avstriji in večni prepiri. Sam ne vzame nihče rad krivnje na-se, najmanj pa Nemec, kedar živi med Slovenci.

Kar je boljih uradnikov iz nemške krvi pri nas, teh si vsak prizadeva, da si nabere kolikor toliko znanja v slovenščini in ker je Slovenec dobra duša, je zadovoljen s tem in z večjo vzprejema od njih tudi nemška pisma. Da se tako godi, zoper to nismo, izlasti še v posebnih slučajih ne, kajti taki gospodje še za služijo več manj naše spoštovanje. Iz večine so taki tudi mirni v političnem življenju, delajo pa za to tem skrbnoje v tom, kar služba terja od njih. Taci so nam že vredni vsega poštenja.

Ali žal, da je taci uradnikov le pičlo malo, skoraj je podoba, kakor da bi nekateri si navlašč slovenska tla izbrali, naj bi na njih vse, kar je Slovincem sveto, vero, jezik, šolo, čem prej mogoče, zažušili. V vse reči se ti vtikajo, povsod so ti prvi, vsi bi naj le njih poslušali in za vse to še jih mastno plačevali. Da bi Slovenci še to mirno naprej trpeli, tega, menimo, pa ne sme in ne more od nas nihče terjati. Nam hodi za obstanek, kakor še more biti prej nikoli, sedaj so nam čez vse drzni postali.

Da se taci ljudi ubranimo, smemo in moramo se vseh sredstev, kar nam jih daje postava na roko, poslužiti. V prvi vrsti bo tu treba, da se gledé taci ljudi izpolni, kar so različna ministerstva zapovedala. Naj se terja od njih djanjski dokaz, da znajo popolnem slovenski, papirnato spričevalo pri njih ne velja nič, saj vemo, kako so se včasih taka dobila.

Če in koliko znajo slovenski, pokaže se potlej najbolj iz pisma, iz rešitve vlog, iz vabil itd. Treba bo tedaj pripraviti jih, da nam jih dajo, to so dolžni, na to jih veže postava, v nekaj tudi obljuba, s katero so se obvezali, ko so nastopili svojo službo med Slovenci. Višja gosposka, do katere se lahko v taci slučajih

obrnemo, nam ne bo naše pravice odrekla, ona bo pa tako tudi izvedela, kako malo se taci ljudje za njene določbe izmenijo, kedar gredo na znanje slov. jezika.

Prišla jim bo sama tako ležje do živega in nam bo pa pripomogla do pravice — tje, da bomo, kar nam bo gosposka naredila, tudi zastopili, ne da bi še le iskali človeka, ki nam bi tisto razvozlat. Tega ne bo treba, če nam bodo vse gosposke slovenski dopisovale, in tako se bomo ovarovali stroškov, ki jih ni treba, večkrat pa tudi škode, ki že nastane samo iz tega, ker je pismo ali pogodba nemška in zato nerazumljiva.

Kako naj pripravljajo stariši otroke za šolo.

(Slovenskim starišem v poduk.)

Vstop otroka v šolo je njegova prva stopinja v javno življenje. Treba je tedaj, da se majhen otrok za ta vstop vže prej dobro pripravi.

Slavni slovanski odgojevalec Komensky pravi v svoji knjigi „Materinska šola“, da ravnajo tisti stariši zelo neumno, ki svojega otroka k učitelju v šolo pripeljajo, kakor tele k mesarju ali pa ovco h čedi, ter ga potem prepustijo učitelju, naj se bavi z njim, kakor se hoče. Ko bi stariši le nekoliko bolje pomislili, na kako imeniten kraj bodo svojega otroka peljali in kako važen je vstop otroka v šolo, gotovo bi svoje otroke boljše za šolo pripravljali, kakor se žalibog to sedaj godi.

„Le čakaj, skoraj pride čas, ko bodeš moral v šolo, tam te bodo uže školnik!“ ali pa „o, da bi vendar enkrat uže začel v šolo hoditi, tam te bodo uže ukrotili, ti paglavec ničvreden!“ Take in jednake besede slišiš pogosto iz ust neprevidnih starišev. In kaj hočejo stariši s temi žugajočimi besedami? Nič drugega, nego razposajenega in svojeglavnega otroka hočejo nekoliko postrašiti, da bi bil potem pridnejši in pokornejši. A kaj povzročijo te besede? Ali morebiti nevbogljiiv otrok sedaj vboga? Ne vem. Pač pa se začne sedaj šole in učitelja bati, kajti vsled stariševih besed predstavlja si otrok šolo kot najhujši pekel in učitelja kot največega trinoga, kateri v šoli drugo ne dela, kot otroke pretepava. Ni čuda torej, da se podá toliko otrok jokaje prvokrat v šolo, saj si vbogo sirotilje predstavlja šolo strašnejšo, kakor je temna ječa človeku, ki so ga va-njo po nedolžnem obsodili.

In kdo je kriv, da preteče prej mnogo časa, kakor se otrok šole in učitelja privadi? Kdo drugi, nego stariši s svojim nepremišljenim pretenjem in grôzenjem.

Prva naloga starišev je tedaj, da vcepijo v otročja mlada srca veselje do šole, kajti, če otroci ne bodo imeli veselja do šole, bo tudi učiteljevo delovanje v šoli brez uspeha. Če pa

hočejo stariši, da bodo njih otroci veselje do šole dobili, morajo o šoli in učitelju vedno lepo in spoštljivo govoriti, posebno pa, ko se bliža čas, da pojdejo otroci v šolo. Stariši naj otrokom pripovedujejo, kako veselo je v šoli, da pridejo tam med druge otroke, da se bodo vsi vkup lepo učili in kako veselo in lahko se je učiti. In učitelj! kako prijazen gospod so to: vsacemu radi povedo in pokažejo, če česa ne zna; seveda malopridne in nevbogljiive otroke tudi pokregajo in kaznujejo, a ti si to zaslužijo. Pridnih otrok pa ne kregajo in ne kaznujejo, te imajo zelo radi. „Kaj ne, Tonček, ti bodeš rad v šolo hodil? No, seveda, pa te bodo tudi g. učitelj radi imeli.“ Tako se govori z otroki o šoli, a ne jih strašiti z brezovico, katera je tako dolga, da segne ž njo učitelj do zadnje klopi.

Otroku se naj obljubi, da dobi, ko pojde v šolo, novo obleko, lepo torbico, novo knjigo, tablico in kamenček. Teh stvari pa stariši otroku ne smejo dati takoj, ko je kupijo; dobro je kupljene stvari otroku samo pokazati in potem zopet shraniti. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Nekaj potrebnih jesenskih opravil za sadje-rejca na sadunosnih drevesih.

(Konec.)

Kakor vsaka druga rastlina, ki se seje ali sadi, ravno tako potrebuje tudi sadunosno drevo nekake pognojilve. Gnoj zdravemu drevju izvrstno pomaga. Če se pa drevesom, ki so bila po mrazu poškodovana, pognoji, je vspeh pa včasih slab in malo vreden. Drevo dobiva v prihodnjem letu žolto listje in pogine, ne pa da bi se okrepilo in ozdravelo. Če drevo nima močnih vej in zdravega listja, ki bi sprejeto gnojilo moglo s pridom podelati, tako je vspeh pogosto negotov. Še, če se je drevo pomladilo in krepkih lenih mladik pognalo, mu bode pognojitev veliko koristila in drevo bode veliko sada nastavilo. Najbolj primerno je tedaj drevesom, ki dobro rodijo, meseca julija, avgusta ali septembra s tekočim gnojem pognojiti, da se drevesom hranivne snovi, ki so se v sad porabile, nadomestijo. Bolehna drevesa gre pa jeseni ali po zimi pomladiti in jim potem še le po leti pognojiti. Najboljša gnojila za sadunosna drevesa so: v prvi vrsti perutninski gnoj, kri in scavnica živalska, ki se morata pa, predno se z njima gnoji, z dvema ali tremi deli vode pomešati in tako stanjšati, sicer bi bilo to gnojilo presilno. Od rastlinskih gnojil so saje, paga, slad, lesno drobinje, listje, mešani gnoj iz plevela i. t. d. vse hvale vredne. Vendar pa najbolj kaže, da se vse te imenovane snovi prej na kup znosijo, dobro predelajo, večkrat z gnojnico poskropijo in potem še-le

tako podelane na korenine in okoli njih drevesu položijo. Tako napravljen, mešanec in dobro podelan hlevni gnoj veljata za najpopolnejše drevesno gnojilo. Gnoj pa največ izda in zaleže, ako se gnoj v širjavi drevesne krone pod zemljo spravi.

Konečno pa je jedno najmenitnejših in najboljših sredstev in postrežeb drevesom, — rahljanje in čiščenje zemlje pod in okoli drevesa na tako imenovani drevesni tarči, ki jo je najbolj koj s početka, ko je bilo drevo posajeno, v širjavi po 1—1½ metra okoli drevesa narediti. Zvunajni rob mora biti viši od njene sredine okoli drevesnega debla, da se vsa mokrota na sredi tarče nabira in tako do drevesnih korenin prodira. Drevesna tarča ali kolobar mora biti vedno rahla in plevela čista in ga je dobro pred zimo prekopati in spomladi in poleti večkrat okopati. Zelo dobro je celi drevesni kolobar s tanko plastijo dobro strohnelega gnoja, listja, meha ali drugih rahlih tvarin pokriti, ker pod tako plastijo zemlja rahla ostaja in zrak v njo vdirati zamore. Tudi se zabrani plevelu rast in zemlja okoli drevesa ostane enakomerno vlažna. Vrh vsega tega pa taka odeja tudi varuje zemljo, v hudi zimi silnega mraza, da ne udara doli do korenin.

K vsem tem imenovanim delom pa najde priden kmetovalec v pozni jeseni vse prej časa, kakor v spomladi ali po letu. Tudi se skorja in koža po drevesih ne poškoduje tako lahko od tistega, ki se po drevesu sem ter tje plazi, da ga otrebi in očisti kakor pomladi in po letu, ko je vsa koža bolj mehka in mužnata. Tudi drva, ki se s porezovanjem sadunosnih dreves nasekajo in narežejo, so pred zimo več vredna, kakor o drugem letnem času. In slednjič se tudi, če je pod drevesi kaj vsejanega ali vsajenega, jeseni manj škode naredi, nego o drugem letnem času.

P. L.

Sejmovi. 2. novembra: v Vitanju; 3. nov.: v Pišecah; 5. nov.: v Lesičnem, Selnici, Mariboru; 6. nov.: pri sv. Križu blizu Ljutomera, v Lembergu, pri sv. Lenartu v Slov. gor., pri sv. Vidu, Novi cerkvi, v Brežicah, Rečici.

Dopisi.

Iz Ptujja. Zopet smo štajerski Slovenci storili zdatni napredek v narodnem delovanju. Kakor si nam, dragi „Gospodar“, že poročal, so v Mariboru ustanovili za sveto narodno omiko vneti možje „tiskarno sv. Cirila“. Namen tej tiskarni je nekako podoben namenu slovenskih posojilnic. Te imajo namen slovensko ljudstvo v denarnem oziru na lastne noge postaviti, da naše ljudstvo ne podpira s svojimi žulji tujih zavodov; tudi tiskarna slovenska naj bi uresničila geslo: „Svoji k svojim“, da

ne bodo imeli oni, ki nam kratijo naše narodne pravice in črtijo naš mili materni jezik, dobička od duhovnega slovenskega dela. Torej priporočamo novo tiskarno vsem štajerskim rodoljubom; naj vsi šolski sveti, vsi župnijski uradi naše škofije, narodni odvetniki, bilježniki, dela dajejo tiskarni sv. Cirila, ker tako tudi podpirajo narodni napredek. Naj se nihče ne boji poštnine, ako je n. pr. dalje od Maribora; saj si lahko več tiskovin, ker gotovo ve, kolikor jih na leto potrebuje, ob enem naroči! — Novi tiskarni želimo najboljši vspeh, da bodo osramoteni oni, kateri grdijo sedaj njeni slovenski napis.

Iz Celja. (Celjska gimnazija in liberalci.) Vsak prijatelj naše mladine vé, koliko težav ima prestati slovenski dečko, ki hoče študirati v latinskih šolah ali v gimnaziji. Ker namen ljudske šole ni in ne more biti, da bi se učencem v glavo vtepale le nemške besede, je zares jako sitno za prvošolca, učiti se vseh šolskih predmetov v neznanem, nemškem jeziku. Dečki s kmetov morajo navadno po pet in več let šolo na deželi in potem še nemško šolo v mestu obiskovati, preden zamorejo dostati skušnjo za sprejem v prvi razred na gimnaziji. — V drugo leto že obstoji v Celji posebna „pripravnica“, v kateri se skoraj samo slovenski fanti učijo nemščine v jeziku in pisavi, da morejo potem po preteklem letu dovršiti skušnjo za prvo latinsko šolo. — Če se ne motim, imeli so enake pripravnice ob svojem času tudi na Českem, koje so ljudje imenovali „přelivárne“ ker so se v njih dečki nekako imeli preliti iz Čehov v Nemce. — Iz tega se razvidi, kolika dobrota bi bila za naše slovenske sinove, pa tudi za stariše, ako bi se v gimnaziji šolski predmeti podučevali v maternem, to je slovenskem jeziku. Vsaj v prvem in drugem razredu naj bi se napravile tako zvane paralelke, to je razrednice, katere bi obiskovali slovenski dečki. V kakih 2 letih se naš slovenski fant priuči že tako temeljito nemščine, da zamore šolski poduk nadaljevati v viših razredih v nemškem jeziku. Na ta način ne bi bilo treba našim dečkom po nepotrebnem posedovati po eno in še več let v nemških šolah in tudi ne v pripravnicah; poprej bi dovršili svoje gimnazijalne nauke; starišem bi se pa prihranilo mnogo, mnogo stroškov, katere morajo trpeti za svoje sinove v tem času, ko se še le nemščine učijo, preden vstopijo v gimnazijo. Nihče pa ne terja, naj bi se nemški učenci silili v te slovenske razrednice; mi dobro vemo, da nemški učenci se mnogo težje naučijo slovenskega jezika, kakor pa slovenski dečki nemškega. Bog pa č najbrž ni dal vsakemu učenemu enaki darov. Slovenski učenci so jih najbrž že mnogo več prejeli, ker se lože ptujih jezikov naučijo, kakor pa njihovi nemški tovarši. Tudi se ne preplašijo slovenski dečki in njihovi stariši

tako nagloma, kakor pa nemški, če se jim reče, da se bo treba učiti novega jezika. Pa saj vemo, da je Bog dal enemu hlapcu pet talentov, enemu tri, enemu dva — poslednjemu pa le samo en talent. S kratko besedo: Nemškim učencem se ne zgodi nobena krivica, ako se slovenski učijo v svojem maternem jeziku.

Toliko hujše nas mora srce boleti, če slišimo, kaj naši tako zvaní nemški liberalci počinjajo. Vrli slovenski poslanci že več let prosijo in terjajo, naj se slovenski mladini poda vsaj majhen košček pšeničaka, to je, naj se vsaj začetkoma gimnazijskega poduka smejo učiti v svojem domačem jeziku; kajti nemškega se bodo itak v kratkem priučili tako temeljito, da bodo v poznejših letih mogli v njem nadaljevati svoje študije. Toda, ljudi Slovenci! čujte vendar, kaj je storil znani dr. Foregger pretečeno soboto v Dunajskem državnem zboru? Vprašal je g. ministra za poduk, ali je res to, da se namerava na Celjski gimnaziji vpeljati s prihodnjim šolskim letom slovenska razredniča in kako more g. minister to opravičevati? Kvasil je zraven tudi, da nemško prebivalstvo na spodnjem Štajerskem je vsled tega hudo vznemirjeno. Oj nemško — pošteno nemško prebivalstvo! kaj toti liberalni poslanci vse počenjajo v tvojem imenu? Pošteno krščansko nemško prebivalstvo le želi, da bi slovenski prebivalci enake pravice zavživali, kakoršne zavživajo nemški že stoletja sem. Pošteno nemško prebivalstvo ve, da slovenski groši, ki se prinašajo v davkarijo, imajo enako vrednost, kakor nemški; nemško, pošteno nemško prebivalstvo vé, da grozovitih stroškov, ktere nas stanejo latinske šole, ne plačujejo le samo Nemci, temveč ž njimi vred tudi Slovenci, in ker na spodnjem Štajerskem vsaj devetkrat toliko Slovencev prebiva, kakor pa Nemcev, plačujemo mi Slovenci tudi za latinske šole devetkrat toliko, kakor pa Nemci; in vendar so vse tri gimnazije v Celji, Mariboru in v Ptujem skozi in skozi nemške. Pošteni nemški poslanci podpirajo tudi v deželnem kakor v državnem zboru naše pravične prošnje in terjatve; nemškoliberalni se nam pa vedno upirajo. In kakor nemškoliberalni poslanci, tako in še hujše delajo z nami njihovi framasonski listi. Zadnjič je Celjska „vahterca“ hujskala celjske prebivalce proti slovenskim dijakom, češ, da leti po mestu beračijo za hrano; da le slovenski dijaki podporo dobivajo od „podpornega društva“ za ubožne gimnazijalce in da temu podpornemu društvu vendar toliko plačujejo nemški prebivalci! Upajmo, da pošteni Nemci se nič ne bojo po tem hujskanji dali premočiti in da bojo svoje dobrete delili dijakom, kakor do zdaj. — Pošteni celjski Nemci tudi niso nikakor ne vznemirjeni, če podučujejo na Celjski gimnaziji slovenski profesorji, proti

kterim tudi „vahterca“ vihti svoj — papirnati meč. Sicer nam slovenski profesorji s svojim nemškim podučevanjem itak boro malo koristijo, Nemcem pa tudi ne škodujejo, kakor vsak človek z zdravo pametjo lahko sprevidi, le toti Celjski prusaki ne!

Slovenski stariši pa bojo gotovo veseli, ako jim ne bo treba težko prisluženih grošev celó zastonj plačevati po eno in več let za njihove sinove; to se pa zgodi le takrat, če se vsaj v nižje razrede na gimnaziji vpelje slovenski podučni jezik. Slovenski dečki bojo pa enkrat, ko svoje študije dovršijo, hvaležni tistim možem, ki so preskrbeli, da jim ni bilo treba toliko zatega časa zastonj tratiti po šolskih sobanah in da pridejo poprej k svojemu kruhu, kakor je bilo to mogoče do zdaj: a tudi to se doseže le s tem, da se vpeljejo na naših gimnazijah slovenske paraleleke. x. y.

Iz Gornjega grada. Umrli je, previden s sv. zakramenti za umirajoče, tukaj dne 27. t. m. po polnoči gospod Jakob Spende, p. d. Muhovec, posestnik in gostilničar v tukajšnjem trgu, v 65. letu svojega življenja. Bil je pokojnik v vsakem oziru vrli in častivredni možak, svojim otrokom dober oča in skrben odgojitelj, sosedom moder svetovalec; opravljal je marljivo in nesebično mnogo let častne službe: tržkega župana, načelnika okrajnega zastopa in cerkvenega ključarja pri tukajšnji župnijski in dekanjski cerkvi, posebno pa se je odlikoval vselej in povsodi kot dober kristijan in značajan rodoljub. Zato je vžival tudi pri vseh splošnje zaupanje in spoštovanje, ter ostane vsemu okraju v blagem spominu. Naj počiva v miru!

Iz Ljutomera. Čudno se nam res zdi, da v poslednjem času naši „fajerveri“ se tako marljivo vežbajo in zaporedoma shode imajo. Eno kakor drugo mora se jim, ako se na drugo ne gleda, pohvaliti; ali če premislimo, da celo leto tolikega skakanjanja in medsebojnega družbovanja ni bilo, kakor ravno zdaj, potem si pač misliti moremo, da to vse menda le služi drugim namenom. V tem mnenju potrjuje nas tudi ta prikazen, da se povsod in vselej pri vsaki družbi ne sliši nič drugega, kot „das deutsche Lied“ peti. Take prikazni ponavljale so se zmiraj ob času bližajočih se volitev in tako tudi zdaj, ko se nam približujejo volitve v občinski zastop. Udje tega, po svojem namenu sicer jako koristnega, društva bi se morali pri teh prilikah napajati z duhom nemštva, da bi potem kot prva garda stopili na volilno bojišče. Mi toraj opozorujemo najprvič same ude tega društva, da to ni nemško društvo, da toraj nima naloge nemštva gojiti, temveč v nesreči svojim sosedom in soobčanom pomagati; to pa ni nobena nesreča, če Slovenec ostane Slovenec. Mi pa tudi opozorujemo starše, katerih sini so ognjegasilci in druge volilce, naj se ne dajo

spregovoriti, da bi proti Slovincem glasovali; saj se je pri neki priložnosti društveni glavar sam izrekel, da to društvo ima samo dobre namene in se vsaki ud sme pri volitvi po svoji volji ravnati. Tudi naj se slovenski volilci ogibljejo priložnosti, kjer se „šnops“ kot mita ponuja; tudi trkanje po ramah in vsake vrste prilizovanja so ob tem času zelo nevarne.

Iz Globokega pri Brežicah. (Trtna uš. Razposajena mladina. Uboj.) Dragi „Slovenski Gospodar!“ Malo kedaj je čuti od nas in še tedaj večkrat kaj neprijetnega kakor pa prijetnega. Tudi sedaj ne vem kaj veselega oznaniti: trtna uš nam čedalje bolj pustoši vinograde, vinska kaplja ne doseže primerne cene, kmetijstvo peša in hira, posestniki veliki in mali se zadolžavajo in posojilo graške hranilnice in eksekutivne prodaje zaradi nje so na dnevnem redu. „Če še tako dalje pojde, — sam ne vem kaj bo s'tega“, se glasi pesem starega Kranjca, in res stari je slutil zló, ko je to peval. Ali je pa tudi čuda, da kmetijstvo peša, kaj je temu vzrok? — Poglejmo si sedanjo mladino! Vsaka iskrica do dobrega žuga v njej vgasniti. Cerkev obiskuje, da se kaže deklina tovaršem in tovaršicam, da vidijo novo „beldonasto kikljo“, pa da zamore poplesati, fantje skrbé le za moderni „štuf“ in za razveseljevanje po krčmah. Pa kakšno je tudi to razveseljevanje? — Hudobne in kvantarske pesmi pa ples in nazadnje klanje in uboj. Ni ga svetega praznika, da bi ne bilo čuti od klanja; čem več svetek tem več hudobij se mora goditi. Bog je še milostljiv, da kamenje ne pada in da nam še gojzd zeleni, ni čuda da se trta suši. — Tako so pretečeno nedeljo v krčmi Gregorevčičevi zaklali enega fanta, izpustili so mu čreva in čeravno je zdravnik nazaj spravil, je le moral umreti po strašnih mukah, v pondeljek o 9. uri zvečer. Rajni, bodi mu Bog milostljiv! je hotel pred nekaj časa mater, očeta in brata zaklati; zaglavoljo je bil v preiskavi. Vsako nedeljo je po krčmah z nabrušenim nožem pretepe proizročil. Po večerih ni nikdar soseski mirú bil dal. Bog ga je kazneval za izgled njegovim tovaršem. Vsaka hudobija se kaznuje prej ali poznej! Dragi fantje! ne rabite svojih telesnih moči in svoje zlate mladosti v zló. Pomislite, da boste enkrat postarali in takrat se boste gotovo kesali. Premislite da vas važna naloga čaka, postati enkrat gospodarji in udje družbenega življenja, kako se boste pa po takem hudobnem življenju pripravili za tovažno stopinjo? — Kakoršna satev, takošna žetev! To si naj zapomnita posebno njegova tovarša!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V ponedeljek je imela gosposka zbornica sejo, v kateri je rešila ne-

katere v poslanski zbornici uže sprejete postavne načrte, kateri dobijo veljavo še pred novim letom. Koncem seje naznanil je ministerski predsednik, grof Taaffe, v imenu cesarjevem, da se državni zbor preloži. — 23. oktobra ste se sešli na Dunaju delegaciji. Avstrijska delegacija izvolila je s 56 od 57 glasov grofa Falkenhayna predsednikom, Chlumeckya pa podpredsednikom. Vlada je predložila račun za leto 1886. Skupne potrebščine znašajo 119 milijonov. Avstrija ima dati za pokritje 62 in Ogerska 62^{6/10} milijonov. V ogerski delegaciji je bil izvoljen kardinal Haynald za načelnika in Ludvik Tizca za njegovega namestnika. Delegacije bodo svoje delo dovršile do 12. nov., 15. nov. pa se že snidejo nekateri deželni zbori. — Baron Goedel-Lannoy je iz Hohenwarthovega kluba izstopil. — V Zagrebu se je pretekli teden slovesno obhajala petdesetletnica prepoda hrvatske književnosti.

Vnanje države. Kakor rimski časopisi poročajo, bodo sv. Oče v kratkem odposlali posredovalni načrt o vprašanju zarad Karolinskih otokov v Berlin in Madrid. — V brunšviškem deželnem zboru je državni minister predlagal za vladarja pruskega princa Albrehta, kateri je bil tudi enoglasno izvoljen. S tem je brunšviško prašanje rešeno. — Bolgari pošiljajo vedno nove čete na srbsko mejo; iz vzhodnje Rumelije je že tudi odšlo 6000 Bolgarskih vojakov na Srbsko mejo. Turki pa imajo na vzhodnje-rumelijski in Srbski meji že zbranih nad 100.000 vojakov. — Turška vlada je poslala velevlastim okrožnico, v kateri predlaga, naj se v Carigradu snide konferenca, ki se bo pečala izključljivo z vzhodnje-rumelijskem vprašanjem na podlagi Berolinske pogodbe. V nedeljo se je razširilo poročilo iz Sofije, da so Srbi uže meje prestopili in da jim grejo nasproti Bolgari, a ta vest je bila popolnoma izmišljena; Srbske čete so samo zasele carinska mesta v okolici Trna. — V Kodanji je pretekli teden ustrelil nek tiskar na ministerskega načelnika, pa ga ni zadel; hudodelnika so zaprli.

Za poduk in kratek čas.

Gregor Jož. Plohel, doktor bogoslovja, dekan in nadžupnik Ptujski.

(Dalje.)

Ptuj slovi za najstarejše mesto Štajerske dežele, le Celje si prizadevleje mu prevzeti to čast, pa menda do sedaj brez uspeha. Že v začetku krščanske dobe je bil Petovium — tako so Rimljani naš Ptuj imenovali — imenitno rimsko mesto — municipium — t. j. mesto, katerega stanovniki so bili rimski mestjani — cives romani. Taki so iz svoje sredine volili starešinstvo, ktero jih je vladalo; in to hoče

za tisto dobo nekaj reči. Bili so bogati, promet je bil obilen; v Ptuj je držala glavna cesta iz srca (Rima) ogromnega rimskega cesarstva, in se je tu v 3 panoge dalje na sever in jugovzhod razcepila. Vojaštva je bilo v Ptuj navadno obilo in večkrat so se tukaj zbirale cele rimske armade, da so zamogle vdariti na sovražnika, na katero koli stran je bilo treba. Mesto je imelo različna posestva, celo sedajne Varaždinske toplice so tisti čas bile Ptujске občine. *) Ivan Tkalčič tako sklepa: V Toplicah je Ptujška občina v drugem stoletji — okoli l. 170 p. K. r. postavila drago in krasno svetišče — tempel, — posvečen nimfam (Nymphe bile so starim poganom boginje studentcev, kopelj itd.) tako velikih stroškov pa Ptujška občina ne bi bila prevzela, ako Toplice ne bile njena lastnina.

Zagraje okoli studenca, kjer zvirajo tisti krop, ti kažejo ostanke nimfeja — kateri pa je bil za nekoliko let pogorel. V trdi marmor vidiš vrezane in jako umetno izdelane različne poganske podobe; in nad vrati, katere peljejo v krasen vrt v Toplicah, vidiš v stari rimski kamen vsekane besede: (Nymphis Aug. sacr. itd.), katere se v slovenski besedi glasijo: Vzvišenim Nimfam svetišče, občina Ptujška je na zapoved Lucija Tulija Tuska cesarskega poslanca . . . to svetišče povzdignola.

Ptuj glavno mesto gornje Panonije bil je v 4. stoletji p. K. po Gotih, v 5. stoletji po divjih Hunih popolnoma razrušen, in ni bil več v stanu se do prejšnje veljave povzdignoti. Ko so pred 40 let delali železnico iz Beča na Trst, je zabliskala Ptuj za nekoliko časa zarja boljše prihodnosti, ker glavna črta bila je zmerjena tudi po Pesniški dolini: Ptuj-Celji, ali obveljala je Maribor-Celje, in Ptuj je ostal na strani.

Luč krščanske vere je bila staremu Ptuj že rano zasvetila, ali po sv. Mohorju, ki je bil tovariš sv. Ev. Marka in škof v slavni Akvileji, ali po Androniku, ki je bil učenec sv. Ap. Pavla in prvi škof v imenitnem Sremu — Sirmium — daleč doli na Savi, kjer stoji sedaj mesto Mitrovica, to še med učenjaki ni dognano; — z obema imenitnima mestoma je bil Ptuj v tisti dobi v tesni zvezi, toliko pa je resnično: da je Ptuj že konec 3. stoletja imel svojega škofa, ker je že l. 303 sv. Viktorin Ptujski škof storil smrt. mučenika.

(Dalje prih.)

Smešnica. 45. Bolnik: „Tri leta mi že oči nagajajo. Povsod že pomoči iščem, pa povsod zastoj. Morebiti mi Vi, gospod, veste kaj svetovati?“ Doktor: „Kakor na Vašem obrazu berem, ga preveč pijete, zato so oči čedalje huje. Ako ne pustite vina, bote nazadnje še oslepele. Prvo je tedaj, da preudarite, ali se bote vinu odpovedali ali pa očem. Eno mora biti. Po-

mislite, kaj Vam je ljubše.“ Bolnik: „Gospod! na vse kraje sem premišljeval.“ Doktor: „In kaj mislite storiti?“ Bolnik: „Da bom vendarle pri vinu ostal. Videl sem že zadosti na tem norčavem svetu, pil ga pa še vse premalo.“

Razne stvari.

(Cerkveni zbor.) Sv. oče so potrdili določbe cerkvenega zbora, katerega so lani škofje severne Amerike v Baltimori obhajali, in so se jako pohvalno izrekli nad delavnostjo zbora in sploh nad veselim napredkom cerkvenega življenja v tej deželi.

(Velikonedeljski župnik) č. g. Davorin Napast so tako nevarno zboleli, da morajo si v Gradci pri usmiljenih bratih zdravja iskati. (Iščite najpred kraljestvo božje.) Princesinja Marija, 24letna hči češkega kneza Löwensteina je stopila v ostri red benediktinarc v Solesmes-u na Francoskem.

(Slovenski otroci pa nemški učitelji.) Na Koroškem so na večih šolah, ki imajo čisto slovenske otroke, trdi Nemci za nčitelje. Če bo nemška oholost tako naprej šla, bodo Slovenci še doživeli na svojih šolah — kinezarjev.

(Nova posojilnica.) V Podbrezju na Koroškem so si srečno novo posojilnico napravili. To je prav, tudi to bo dobro, če ne misli velikih svot posojati. Za kmeta je zmerom nesreča, če se zadolži, velikih dolgov pa se iznebi le težko.

(Krvava obramba.) Na Gorici pri Račah je nek posestnik svoji sosedi s smrtno žugal, a ona ga je zato z revolverjem na dveh krajih obstrelila, vendar pa rane niso nevarne.

(Čuden občinski svetovalec.) V Razvanju pri Mariboru imajo slovenski kmetje nemški obč. zastop. V imenu tega se nek J. Hess klanja „nemškemu klubu“ v državnem zboru, češ da je sramota, če se vpeljejo poleg nemških tudi slovenska imena na železničnih postajah. Druga pa ne srbi nič tega vrlega obč. svetovalca!

(Cena hmelja.) Za hmelj pri Mariboru se dobiva po 47 do 51 fl. Sadi ga okoli Mariboru le malo posestnikov.

(Pogorela) je neka vincarija v Košakah, škoda je baje gospodarju in vincarju za 1000 fl.

(Popravek.) V dopisu iz Maribora v zadnji štey. „Slov. Gosp.“ naj se namesto: „v Repnjah, pa in v Ljubljani podružnici“, bere: „v Celju pa, v Repnjah in v Ljubljani podružnice.“ V Celju imajo namreč č. sestre svojo najstaršo in največjo podružnico s 4 razredno šolo za okoliška dekleta. Le-to vzdržuje posebno „kat. podporno društvo“ in temu na čelu je č. g. Jože Žitkar. — To je bilo po naključju v onem dopisu izostalo.

*) Sumporne Toplice kod Varaždina u Hrvatskoj. Opisal Ivan Tkalčič. Zagreb 1869.

(Mesarji) v Celovcu so sklenili v svoji zadrugi, da morajo mesarski učenci ob nedeljah popoldne priti v cerkev h krščanskemu nauku. To je gotovo bolj pametno, kakor pa če se rokodelski učenci potikajo po gostilnicah.

(Zahvala.) Preč. g. kanoniku dr. Križaniču izreka srčno zahvalo za velikodušen dar, namenjen za veliki altar cerkve pri sv. Marjeti niže Ptuja, cerkveno predstojništvo.

(Umrli) je v Samušanih, župnije sv. Marjete niže Ptuja, Alojzij Sok, še le v 22. letu svoje dobe. Bil je pokojnik narodno zaveden mladeneč, ki je opravljal županijsko delo za svojega očeta v domačem jeziku. — Slovesnega pogreba v nedeljo 25. t. m. se je vdeležilo veliko ljudstva. Naj v miru počiva!

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) se je ustanovila v Celovcu in v Mariboru.

(Uredništvo „Jurija s pušo“) naznanja, da je koledar dovršen, pa zavoljo obilnih inseratov se je zakasnil. Slavni naročniki naj potrpijo nekatere dni!

(Trgatev.) V zadnji številki se je vrnila neljuba tiskovna zmota, da vaga letošnje pekrsko vino 40 stopinj, namesto 20 stopinj. Kakor čujemo, bode cerkveno vino pri sv. Petru, v Framu in v Zavrču, ker je v resnici božja kapljica, veljalo najmanj po 100 gld. štrtinjak. Za najboljši bistriški vin se je ponujalo lastniku že 150 gld. za štrtinjak, pa ga ni dal. V Zavrču so med kmeti že vse novo vino pobrali. Okoli Maribora so dobili vinogradniki le štrti del navadnega srednjega pridelka, blizu eden štrtinjak na enem oralu. F. K. iz Male nedelje je cenil štrtinjak svojega pridelka 90 gld. Prav dobro bi nam vstregel in gotovo tudi k dobri kupčiji pripomogel, kdor bi nam še več takih zanesljivih poročil podal, po katerih se lahko kupci in prodajalci ravnaajo.

(Spremembe pri učiteljstvu.) Nadučitelja sta postala gg. Martin Vihernik v Dolu in Franc Pečar na Holmu pri Ormužu; g. J. Stibler gre za učitelja k sv. Antonu na Pohorju; g. Viktor Filipek je postal podučitelj pri sv. Magdaleni v Mariboru, gdč. Marija pl. Strobach podučitelja v Marenbergu.

(Od sv. Antona v slovenskih goricah se nam piše) da je tam 28. oktobra umrla 36-letna bolnica Ana Žižek, res izgled potrpežljivosti in udanosti v voljo božjo.

(Vabilo) k ustanovnemu zboru akademične podružnice „družbe sv. Cirila in Metoda“ v Gradcu, kateri bode 3. nov. (torek) ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zvečer v gostilni „zum wilden Mann“, Jakominigasse. Spored: I. Pozdrav gostov; II. Potrdilo pravil. III. Volitev načelnštva, namestnikov, in zastopnika pri I. rednem obnem zboru cele družbe; IV. Slučajnosti. K obilnej udeležbi vabi najuljudnejše ustanovni odbor: A. Rogina, tč. prvosednik; Jos. Blaž, tč. tajnik.

(Toča v jeseni.) Zadnjo nedeljo je popoldne v Gradcu toča padla.

(Roparji.) V nedeljo so na Tolstem vrhu pri Konjicah nepoznani moški v hišo M. Papeža vdrl, domače povezali ter jo s 300 goldinarji pobrisali.

Loterijne številke:

V Trstu 24. okt. 1885: 3, 89, 51, 47, 79
V Linci „ „ 68, 29, 54, 40, 56

Prihodnje srečanje 31. oktobra 1885.

Št. 8455.

Oklic

dražbe premičnega blaga.

C. kr. okrajno sodišče desnega broga Drave v Mariboru naznanja, da se bodo

5. novembra 1885

predpoldne od 8 ure naprej pri pohaistvu gosp. Pavla Glaser-ja v Cmolniku 10 polovnjakov vina letine 1883, 1884 in 1885 brez sodov, potem en voz, več hišnega orodja, posebno omare, mize, stoli, postelje itd. dražbeno in prostovoljno oddali.

Maribor, dne 27. oktobra 1885.

Wieser.

Oznaniło.

Dne 2. januvarija 1886 začne se poluletni poduk na deželni podkovaalni šoli v Gradcu in odda se pridnim in potrebnim kovačem 10 deželnih stipendij po 50 fl. s prostim stanovanjem, kolikor še bo prostora v zavodu; potem še od večih okrajev, kmetijskih podružnic in konjerejskih društev enako po 50 fl.

Pogoji za stipendijo so 18letna starost, zdravje in krepka vzrast, domovinska pravica na Štajerskem, dobro dovršena ljudska šola in delovanje vsaj dveletno kot kovaški pomočnik.

Vrhu tega se mora še vsak prosilec z reverzom zavezati, da bode poduk dovršivši podkovaalno obrt najmanj 3 leta na Štajerskem, oziroma v tistem okraju, od katerega bi stipendijo prejel, kot mojster ali pomočnik izvrševal.

Prošnje z reverzom, s krstnim in domovinskim listom, s spričevalom o zdravju in o šolskem poduku, z učilnim pismom, delalsko knjigo ter s spričevalom o premoženju in obnašanju podprte, naj se vložijo pri deželnem odboru najdalje do 30. dne novembra t. l.

Kovači, ki jim ni toliko za stipendijo, kolikor samo za poduk, pa se naj z dokazom 18letne starosti, dobro dovršene ljudske šole in delalskega poleg učilnega lista dveletnega delovanja v kovačiji najzadnje v prvih 3 dneh podučevanja, t. j. od 2.—5. dne januvarija 1886 pri ravnatelju šole oglasijo.

V Gradcu, dne 17. oktobra meseca 1885.

Iz štajersk. dežel. odbora.

Oznanilo.

Služba agenta ali vinskega dacarja se vsled sklepa seje 20. t. m. od tega zastopništva razpisuje; plače je 30 fl. na mesec in prosto stanovanjšče, k temu tudi pol kazenskih dohodkov.

Prošniki morajo biti v besedi kakor v pisavi slovenskega in nemškega jezika zmožni, in imajo svoja spričevala do 20. novembra t. l. reprezentantu g. Krist. Kernu poslati.

V Šoštanju, dne 22. oktobra 1885.

1—2

Krist. Kern.

Dražba.

V Kamnici se bo 5 polovnjakov letošnjega cerkvenega vina 2. novembra ob 10. uri po dražbi prodajalo.

Dražba.

Dne 2. novembra t. l. ob 10 uri bo dražba cerkvenega vina, 17 polovnjakov v Framu. Simon Gaberc, župnik.

Zahvalo

izreka za obilno udeležbo pri pogrebu

g. Alojzija Sok-a,

posestnika v Samošanah,

osobito čast. duhovščini od sv. Marjete in sv. Lenarta, gg. učiteljem, celi žlahti, vsem domačim in sosednjim faranom, potem vsem onim, ki so rajnemu vence na rakev položili: g. dr. Lovro in Viktorija Sok, Anton in Julija Sok, slav. čitalnica v Ptuji, zdravnik g. A. Gregorec, obitelj Vobičeva in okoliški fantje in dekleta.

Pri sv. Marjeti pod Ptujem, dne 26. okt. 1885. žalujoča rodbina Sok-ova.

„Pot v nebesa“

ali: življenje in molitve udov tretjega reda sv. Frančiška, drugi, popravljeni in pomnoženi natis, — spisal o. Nikolaj Meznarič, — je dokončan.

Knjižica ima 584 strani, je v usnji dobro vezana in se dobi v frančiškanskem samostanu v Mariboru, kakor tudi v bukvarnah, za 90 krajcerjev. 2—2

Pekarija

z oštarijo se daje pod prav ugodnimi pogoji v najem. Več se pove v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Mlin,

v prekrasni Savinjski dolini v Malih Braslovčah na Savinjski strugi s petimi tečaji na stanovitni vodi, četrť ure od Braslovškega trga pri okrajni cesti, hiša z enim nadstropjem, svinjak in vezanim kozolcem, z dvema orali njiv in travnika, vse v dobrem stanu, se prostovoljno pod ugodnimi pogoji proda; polovica kupnine se lahko obrestuje. Več se izve pri lastniku: Matevžu Serdonerju v Mal. Braslovčah, pošta Braslovče (Frasslau). 3-3

Stare orglje

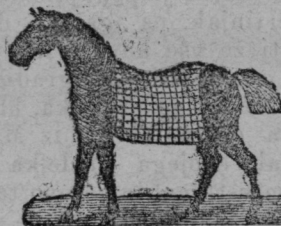
za v hišo kupil bi Ferd. Novak, mežnar v Št. Jarneju pri Ločah.

Resnica trpi najdalje!

Jaz sem celo zalogo znamenite fabrike koc in odej za konje za polovico navadne cene prevzel in dajem toraj, dokler bo kaj, za

samo fl. 5.75

komad velikanskih, debelih, širokih, trpežnih
odej za konje.

Te odeje so 190 cm. dolge in 130 cm. široke z barvenimi obročki in debele kakor deska, toraj v resnici trpežne.

Te odeje so dveh vrst in velja prva vrsta fl. 1.95, druga pa fl. 1.75.

Posljem jih ali proti gotovini ali pa na pošt.

povzetje. Vsak dan se teh odej pošlje na vse strani sveta in imajo jih povsod radi, kajti rabi jih človek tudi lahko za na postelj in veljale so prej polovico več. — Nadalje imam v zalogi:

500 del. žoltolasih fijakerskih odej

s šestimi raznobarvenimi pegami in obročki popolne, velike, prav fine a samo fl. 2.60. Za fijakerje se priporočajo. Tudi se dobé pri meni

svilene odeje

iz najfineje bouretske svile, v najlepših barvah: rdeče, modre, zelene, žolte, pegaste, dolge in široke za največjo postelj a fl. 3.75, par pa fl. 7.—

Stotine zahval in prošenj za nove ležé v moji pisarni na poljubni ogled in ko bi komu se kaj ne dopadlo, vzamem rad nazaj.

Opazenje. Ker sem jaz samo razprodajo te zaloge sprejel, zato ne more nihče drug konjskih odej te velikosti in dobrote za tako nizko ceno dati, torej svarim pred ponarejenimi goljufnimi naznanili.

Adresa:

1-6

Obrt za tkanino: **J. H. Rabinowicz,**
Dunaj, III., Hintere Zollamtsstrasse 9.